

Калоян Валентинов Харалампиев

Страничен продукт от едно социологическо изследване

През месец октомври 2000 година Университетският център за социологически изследвания към Софийския университет „Св. Климент Охридски” проведе социологическо изследване сред студентите от четири факултета на университета: Факултета по журналистика и масови комуникации, общо в трите природоматематически факултети (Факултета по математика и информатика, Химически факултет и Физически факултет), Юридически факултет и Философски факултет. Целта на това изследване беше да се установи мнението на студентите за явлениято „футболно хулиганство” (въпросникът на изследването е даден в края на текста).

Тъй като на мен като статистик ми беше възложена задачата да извърша обработката на първичната информация, се наложи да направя голям брой таблици. В резултат на моята работа се натъкнах на един интересен факт: студентите от Юридическия факултет са дали най-голям брой отговори (въпросите позволяваха един студент да дава повече от един отговор) на въпрос №3 „Защо според Вас се стигна до такива изстъпления на феновете?” (124 отговора) въпреки, че са най-малко (70 човека). Казах си: „Я колко „словоохотливи” са тези „юристи”!”. Тогава изчислих средния брой отговори дадени на всеки въпрос, поотделно за всеки факултет. Резултатите от това изчисление са представени в таблица 1. Тя характеризира както анкетните въпроси така и съвкупността на студентите. Оказа се, че студентите са дали най-много отговори на въпрос №5 „Как бихте характеризирали младите хора, които участват в тези групи (тълпи)?” (средно по 1,634 отговора) следван от въпрос №3 „Защо според Вас се стигна до такива изстъпления на феновете?” (средно по 1,627 отговора) и т.н. Най-малко отговори студентите са дали на въпрос №2 „Знаете ли (информиран ли сте) за проявите на феновете преди, по време и след мачовете?” (средно по 1,03 отговора).

Що се отнася до съвкупността на студентите, резултатите в таблица 1 са много интересни. Оказа се, че „най-словоохотливи” са студентите от трите природоматематически факултета, което противоречи на общоприетото схващане за „сухите” науки. На второ място са студентите от Юридическия факултет. Буди недоумение третото място на студентите от Философския факултет и най-вече последното място на студентите от Факултета по журналистика и масови комуникации.

Все пак тези студенти се подготвят за професии, в които умението мненията да се излагат в словесна форма е изключително важно.

Ако резултатите в таблица 1 се погледнат от друг ъгъл се вижда, че на първо място по броя на отговорите при въпросите, ранжирани на първите три места (въпроси с номера 5, 3 и 4) са студентите от Юридическия факултет, а студентите от природоматематическите факултети са на първо място при въпросите ранжирани на четвърто, пето и седмо място (въпроси с номера 7, 6 и 2). Това показва, че въпросът за първото място по „словоохотливост“ е спорен, но все пак „спорът“ е между природоматематическите факултети от една страна и Юридическия факултет от друга. Философският факултет и Факултетът по журналистика и масови комуникации и от тази гледна точка са последни.

Освен от признака „Факултет“, съвкупността на студентите се характеризира още и от признаците „Курс“ и „Пол“. Затова изчислих средният брой отговори дадени на всеки въпрос, поотделно за всеки курс и за всеки пол. Резултатите от това изчисление са дадени в таблици 2 и 3.

Резултатите представени в таблица 2 не противоречат на наложилата се представа за студентите (най-вече у техните преподаватели). Последната колона в таблицата показва, че средният брой отговори нараства до трети курс, което е свързано с постепенното изграждане на професионални навици и умения на студентите. След това в четвърти и пети курс средният брой отговори пада до равнището наблюдавано в първи курс, което е резултат на ленността и незаинтересоваността на студентите от горните курсове. Интересен е фактът, че петокурсниците са на първо място по броя на отговорите единствено при въпрос №1 „Интересувате ли се от футбол?“.

Едва ли някой има съмнения по въпроса кой от двата пола е „по-словоохотлив“, но резултатите в таблица 3 показват, че когато става дума за футбол мъжете са с предимство.

В заключение трябва да се каже, че за съжаление начинът на провеждане на изследването не позволява направените изводи да бъдат доказани статистически. Затова всичко казано до тук остава само една любопитна и интересна информация, която едва ли би могла да се използва за правенето на някакви по-категорични изводи. Също така не бива да се забравя, че целта на проведеното изследване беше да се изучи мнението на студентите за явлението „футболно хулиганство“, а тук представените резултати не са пряко свързани с нея.

Таблица 1.

Среден брой отговори на анкетен въпрос по факултети

Факултет	Среден брой отговори на анкетен въпрос №:								Рангов номер
	1	2	3	4	5	6	7	Общо	
ФЖМК	1,21	1,00	1,41	1,50	1,35	1,27	1,29	1,29	4
Природоматематически факултети	1,15	1,07	1,61	1,51	1,66	1,27	1,53	1,40	1
ЮФ	1,11	1,04	1,77	1,57	1,84	1,06	1,16	1,37	2
ФФ	1,10	1,00	1,74	1,44	1,71	1,04	1,13	1,31	3
Общо	1,14	1,03	1,63	1,51	1,63	1,16	1,28	1,34	
Рангов номер	6	7	2	3	1	5	4		

Таблица 2.

Среден брой отговори на анкетен въпрос по курс

Курс	Среден брой отговори на анкетен въпрос №:							
	1	2	3	4	5	6	7	Общо
Първи	1,15	1,02	1,56	1,47	1,50	1,14	1,35	1,31
Втори	1,12	1,04	1,69	1,57	1,56	1,17	1,18	1,33
Трети	1,15	1,02	1,68	1,49	1,78	1,21	1,33	1,38
Четвърти	1,14	1,05	1,41	1,55	1,68	1,14	1,27	1,32
Пети	1,18	1,00	1,55	1,41	1,68	1,09	1,32	1,32

Таблица 3.

Среден брой отговори на анкетен въпрос по пол

Пол	Среден брой отговори на анкетен въпрос №:							
	1	2	3	4	5	6	7	Общо
Мъж	1,20	1,03	1,65	1,52	1,70	1,23	1,28	1,37
Жена	1,11	1,02	1,61	1,50	1,59	1,12	1,28	1,32

ВЪПРОСНИК¹

За стандартизирано интервю на тема “Проявите на футболните фенове”

1. Интересувате ли се от футбол (посещава мачове, гледа ги по телевизията, информира се от пресата и др.)?

2. Знаете ли (информирани ли сте) за проявите на феновете преди, по време и след мачовете – по-конкретно за последния мач между “Левски” и ЦСКА” (какво по-точно)?

3. Защо, според Вас, се стига до такива изстъпления на феновете (побоища, чупене на седалки по стадионите, хвърляне на бомбички и т.н.)?

4. Според Вас, трябва ли да се вземат мерки срещу тези прояви? Ако да, какви?

5. Как бихте характеризирали младите хора, които участват в тези групи (тълпи) (какъв им е социалния произход, образование, материално положение, семейна среда, училище и т.н.)?

6. Запознат ли сте със символите на футболните фенове и какво, според Вас изразяват те (език, облекло, плакати, знамена и т.н.)?

7. Каква, според Вас, е ролята на медиите в този проблем?

¹ Този въпросник е разработен от екип на Университетския център за социологически изследвания към Софийския университет „Св. Климент Охридски”.